

TOVERI

Lännen Suomalaisen Työväestön Äänenkannattaja

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA:	
Yksi vuosikerta ..\$5.50	Kuusi kuukautta \$3.00
Kolme kuukautta ..\$1.60	Yksi kuukausi 60
Canadaan, Suomeen ja ulkomaille:	
Yksi vuosikerta ..\$8.50	Kuusi kuukautta \$4.50
SUBSCRIPTION RATES in the United States:	
One Year ..\$5.50	Six Months ..\$3.00
Three Months ..\$1.60	One Month 60

No. 171

PERJANTAINA, HEINÄK. 23 P.—FRIDAY, JULY 23

1920.—KOLMASTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIII

PUHKEAKKO SUURSOTA EUROPASSA

Puhutaan Yhdysvaltain julkisen sekaantumisen mahdollisuudesta Ven. vastaan

WASHINGTON, 22 p. heinä. — Koska hallituksen virkalliset eivät selityksensä mukaan vielä ole saaneet selkiperäistä tietoa liittolaisten uudesta päätöksestä avustaa Puolaa, kieltäytyvät he antamasta muodollista lausuntoa tilanteesta, mutta yksityispuheissa kävi selville, että odotetaan uuden yleis-europpalaisen sodan syyntymistä — täällä kerään Neuvosto-Venäjäjä vastaan.

Mutta armeijan virkalliset ovat hyvin epäluuloisia Ranskan ja Englannin kykeneväisyyteen nähdessä saadun sotaanväyntyneen kansansa uuteen taisteluun ilman sisäisen tilanteen luomista tasapainosta. Vaikka presidentillä on vielä sotaluottamus tekniillisesti, uskotaan kuitenkin, että hän ei tule sekoittamaan yhdysvaltojen liittolaisten ja Venäjän väliseen sotaan.

Saksasta valtiodepartmenttiin saapuneista raporteista ilmenee, että konservatiivien ja radikaalien suhteet ovat siellä jännittyneet sangen kireäksi. Yhdysvaltain sekaantumisen taisteluun tuskin tulee kysymyksen, pitäisi sinä tapauksessa, jos Saksan radikaaliset ainekset pääsevät valtaan.

Wash. radikalisten ryhmien hajaannus lienee auttamaton

WASHINGTON, 22 p. heinä. — Täällä koolleovat työläisten, farmarien ja edistysmielisten aineisten konventsiot ovat auttamattomasti hajaantuneet, kykenemättä pääsemään yksimielisyyteen. Niinkutsuttu Kolmiolito päätti tänään pysyä entisessä päätöksessään muodostaa Farmer-Labor puolueen valtiossa. Non-partisan liitto, rautatielaisten edustajat ja monet 48-komitean jäsenet ovat yhtä jyrkästi sitä mieltä, että heidän tulee asettaa ehdokkaansa republikaanipuolueen listalle.

Non-partisanistit valtiokongressiosissaan eilen nimittivät täyden ehdokaslistan valtion vaalilistalle. Kuvantarkkijain ja valtiollisten kysymyksiin perustavien komiteoiden puolesta, Hardingin ja Coxin suhteet työväen laivalaadintaan

Harding haluaisi kiristää työläisiä

MARION, Ohio, 22 p. heinä. — Senaattori Henry Cabot Lodge toimi republikaanien lähetystön puolesta tänään ja ilmoitti muodollisesti senaattori Warren Gamaliel Hardingille hänen nimityksestään Yhdysvaltain presidentinehdokkaaksi. Puheessaan Lodge kiitti Hardingia tämän suhtautumisesta kansainliitto-kysymykseen. Senaattori Harding vastaanotti nimityksen, pitien pitkäkkön puheen, jossa yleensä hyökkäili Wilsonin hallitusta vastaan ja kosketteli erinäisiin yhteiskunnallisiin ja valtiollisiin kysymyksiin porvaripolitiikkaan kannalta. Teolliseen tilanteesta puhuessaan Harding selitti, että tuotantoa on lisättävä maksimiksi. Suuret palkat ja vähentynyt tuotanto, siinä on mikä syy nykyiseen kriittiseen tilanteeseen, joka korjaantuu vain siten, että työväki innostuu "isänmaalliseen tuotantoon" ja tuottaa täyden mitan nykyään maksettuihin korkeita palkkoja vastaan. Harding ei vastusta korkeita palkkoja, mutta vain yhdellä ehdolla, nim. että työväki suurentaa tuotantoa palkkoja vastaavaan määrään.

Bryan ei huolinutkaan nimitystä

LINCOLN, Neb., 22 p. heinä. — Kun William Jennings Bryan Kiehlakokouksen konventsiolla oli yksimielisesti hoidettu presidentinehdokkaaksi saapui häneltä sana, jossa hän ilmoittaa jyrkästi kieltäytyvänsä nimityksestä. Sen jälkeen nimettiin presidentinehdokkaaksi professori Aaron Watkins, Germantownista, Ohio. Eräs B. L. Colvin, New Yorkista, nimettiin varapresidentinehdokkaaksi. Sen jälkeen valkoonhalaiset päättivät kokouksensa.

HYVÄKSYVÄT TARJOUKSEN PROTESTILLA

Veljesliittojen ruhtinaat taipuvat työlahtakunnan palkkatarjoukseen

CHICAGO, 22 p. heinä. — Kuidentoista tunnustetun rautatielaisten järjestön edustajien kokouksessa päätettiin hyväksyä työlahtakunnan palkkatarjouksen protestilla, ilmoittaa Timothy Shea, lämmittäjän ja veturinkuljettajien veljesliiton esimies. Rautatiesähkötäijien liitto oli ainoa järjestö, joka ei yhtynyt veljesliittojen "ruhtinaiden" päätökseen, vaan päätti alistaa palkkatarjouksen joukkojen yleisäänestykselle.

Veljesliittojen "ruhtinaat" hyväksyessään päätöksen, ilmoittivat muodollisesti tyytymättömyytensä, sanoen jättävänsä kohta puolien uuden palkkatarjouksen. Kuinka monet! Työlahtakunnan palkkatarjousta ei näin ollen alisteta joukkojen yleisäänestykselle. Tapausten kehitys voi tämän takia kehittyä aavistamattomalla suuntaan — rohkenevatpa jotkut väittää, että veljesliittojen päivät tulevat pian luetuiksi. Sähköttäijien edustajat sanoivat tyytymättömyyden heidän järjestönsä johtavan palkkatarjouksen puolellesuudesta heihin nähden.

Lakot uudistuvat.

DENVER, 22 p. heinä. — Chicago, Burlington ja Quincy rautatien vaihdemiehet lähtivät lomalle viime yönä. Työlahtakunnan palkkatarjouksen aiheuttaa tyytymättömyyden.

Venäjän kauppa

Konstantinopoli, heinä. 22 p. — Batumista poistuneet englantilaiset sotajoukot ovat saapuneet Konstantinopolin. Englantilaisten poistumista mainitusta kaupungista pidetään alkuaikoina kauppasuhteiden alkamiseksi bolshevikien kanssa, joka ei olisi mahdollista niin kauan kuin Batum olisi englantilaisten hallussa. Georgia on nimellisesti Tiflisiin hallituksen kontrollin alaisena, mutta käytännöllisesti se on Venäjän neuvostohallituksen määrättävissä samalla kuin Batumia ja Potia pidetään kauttakulkupaikkoina, joiden kautta laajakantoinen kaupankäynti tulee alettavaksi bolshevikien kanssa. Georgian hallitus on aiostaan laitos, jonka kautta Tiflissä oleva bolshevikien lähetystö toimii erinäisten tarveaineiden hankkimiseksi, joita sitten Bakun, Kaspiinmeren ja Volgan kautta kuletaan Venäjälle.

Bolshevikit ovat jo tähän mennessä saaneet käsinsä kaikki mahdolliset teollisuustuotteet ja elintarvikkeet Georgiassa ja Azerbaidžanissa. Kaikki tarveaineet on lähetetty Moskovaan. Tämän johdosta on alkanut syntyä huolestuneisuutta paikallisten väestön keskuudessa, jonka käyttämä paperihäiri käy päivä päivältä yhä arvottomammaksi.

KADETITKIN KÄÄNTYVÄT NEUVOSTOVALLAN PUOLELLE

Pietarin lehdet kertovat, että siellä äskettäin piti rautatieläisliiton kokouksessa professori Gredeskul, ent. kadetti, varsin huomattavan puheen työn mobilisoinnista ja kehotti kaikkia työtovereita omistamaan kaikki voimansa neuvostovaltion taloudelliseen elämään uudelleen kohottamiseksi. "Taloudellinen rautatieliikenne" nimisessä aikakauslehdessä myöntää samainen professori, että neuvostovalta on ryhtynyt toteuttamaan aatetta työn vapauttamiseksi taloudellisesta ja siveellisestä sorrosta.

TULSAN, OKLA., VÄKILUKU SUURESTI LISÄÄNTYNYT.

WASHINGTON, 22 p. heinä. — Sensustolmiston tilastojen mukaan on Tulisan, Okla., väkiluku nykyään 72,075, lisääntynyt sitten vuoden 1913 ollen 53,893 eli 296.4 prosenttia.

PUOLAN MUSTAT JA UNKARIN KOMMUNISTIT.

ORENBURGISTA tiedotetaan, että samaan aikaan kun Puolan aatelliset hyökkäsivät Venäjän kimppuun, pitivät Orenburgissa asuvat kommuunistit kokouksen, jossa hyväksyttiin päätöksessä julistettiin katkera sota Puolan aatellistoa vastaan. Kokouksen kokoonnutneet vannovat, yhtyneinä Puolan työväkeen tekevän lopun Puolan porvari- ja aatellisuudelta.

PUOLA PÄÄTTÄNYT ANOA VENÄJÄÄ TEKEMÄÄN VÄLIRAUHA HETIMITEN PUNAISET VALLOTTANEET GRODNON JA BJELOSTOKIN. LIHTOLAISET OVAT RYHTYNEET PUOLAN AVUSTAMISEEN

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., July 23, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

LONTOO, heinä. 22 p. — Vastan hänelle alahuoneessa tehtyihin kysymyksiin pääministeri Lloyd-George ankarasti arvosteli Puolaa sen johdosta, kun se ei ottanut huomioon liittolaisten neuvoja, vaan aloitti hyökkäyssodan bolshevikien vastaan. "Jos milloinkaan mikään kansa historiassa on tullut sotahuiluksi, niin Puolan kansa on sitä," sanoi pääministeri. "Nykyisellä Puolan hallituksella ei ole Puolan kansan enemmistön kannatusta ja saamiani tiedot osoittavat, että se mahdollisesti tulee pian kukistumaan. Minä uskon bolshevikien olevan niin viisaita ja kaukonäköisiä, että he lopettavat sodan kun he saavat tietää, että liittolaiset menevät Puolan avuksi."

LIHTOLAISTEN LÄHETYSTÖ VARSOVAAN

PARIISI, heinä. 22 p. — Liittolaiset ovat päättäneet ryhtyä toimiin miilitaarisen avustuksen antamiseksi Puolalle, jos se käy tarpeelliseksi, mikäli täällä tänään saatiin tietää. Ranskalainen lähetystö, jonka johtajana tulee toimimaan Ranskan Yhdysvaltain-lähettiläs Jules Jusserand, joka nykyään on täällä lomalla, lähtee tänä iltana Varsovaan tekemään valmistuksia paikaisen avustuksen antamiseksi Puolalle. Samassa junassa lähtee Varsovaan samoille asioille Englannin lähetystö, johtajanaan lordi Abernethy, joka toimii Englannin lähettiläänä Berliinissä.

Näillä lähetystöillä on täysi valta apua puolalaisille, että minkälaisia sanoja hyvänsä he tarvitsevatkin, olkoonpa se sitte sotilaiden, rahan taikka muonavarojen muodossa, niin sitä tullaan heille antamaan, jos bolshevikit hyökkäävät Puolan alueelle. Epäviralliselta mutta luotettavalta taholta on saatu tietää tämän merkitsevän avun antamista Puolalle sotaväen muodossa, jos se on tarpeellista.

Suuri joukko liittolaisten upseereja ja alipuseereja ja jo taistolemassa Puolan armeijan mukana ja liittolaisten sotaväkeä lähetetään Puolaan niin monta divisioonaa jalkaväkeä, sekä tankki, ilmaisu- ja tykistöosastoja kuin voidaan kohtuullisen ajan sisällä kulettaa.

PUNAISET ARMEIJAA MUODOSTETAAN ITÄ-PRUSSISSA.

BERLIINI, heinä. 22 p. — Venäjän punainen ratsuväki on rintaman pohjoispuolella saapunut 50 mailin päähän vanhasta Saksan rajasta, kerrotaan tänne Königsbergistä tulleessa tiedonannossa. Itä-Prussissa kerrotaan parhailiaan värvättävän rekrytteejä punaiseen armeijaan. Bolshevistisia agitattoreja on ollut liikkeellä Preussin maanviljelysliittojen keskuudessa, heottaen heitä liittymään bolshevikien kun nämä saapuvat Saksan rajalle.

BJELOSTOK JOUTUNUT PUNAISILLE.

LONTOO, heinä. 23 p. — Jos tieto Bjelostokin joutumisesta punaisille virallisesti vahvistetaan, niin puolalaisten odotetaan pyytävän liittolaisilta 15,000 ratsu miestä taistelemaan bolshevikien vastaan, mikäli täällä saatiin tänään luotettavalla taholta tietää. Bjelostok on noin 60 mailin päässä koilliseen Varsovasta. Tähän saapui eilen illalla epävirallinen tieto, joka kertoi punaisen ratsuväen vallanneen Bjelostokin.

PUOLA PYYTÄÄ VALIRAUHAA

LONTOO, heinä. 23 p. — Puolan kansallinen puolustusneuvosto on päättänyt pyytää Venäjän neuvostohallitusta tekemään heti välirauhan, mikäli Varsovasta tiedotetaan Puolan juutalaisten lähetystölle, joka on täällä ottamassa osaa sionistien konferenssiin. Puolustusneuvoston sanottaa lähettävän tuon pyynnön Moskovaan langattomalla lennättimellä, koska se siten saapuu sinne nopeimmin.

NEUV.-VENÄJÄN JA SUOMEN NEUVOTTELUT

Venäjän edustajat vaativat Suomenlahden kansainvälistyttämistä

TUKHOLMA, heinäkuulla. — Saatuaan rohkeutta lounaisen armeijan menestyksistä Puolaa vastaan, ovat Neuvosto-Venäjän Tarton rauhaneuvotteluihin kokoontuneet edustajat osottaneet vaatimuksia eräitten kysymysten yhteydessä, jotka koskevat kumpakin neuvotteluissa olevaa maata. He vaativat nyt Suomenlahden kansainvälistyttämistä. Muutamia osia annetaan Suomen, Viron ja Neuvosto-Venäjän käyttöä linnottamiseen oman mielenkäytön mukaan, mutta muuten vaaditaan vapaata pääsyä lahdelle eri osiin.

Ellei Suomi suostu näihin ehtoihin, ennustavat neuvostovalan edustajat jotain onnetonta tapahtuvan Suomelle. Vaikkakin neuvottelut ovat jatku ne enemmän kuin kuukauden, koettavat neuvostovalan edustajat lykätä sopimuksen allekirjotusta, todennäköisesti siinä toivossa, että jatkuva eteneminen Puolan rintamalla antaa heille tilaisuuden ankarampi vaatimuksiin. He ovat myös ilmoittaneet odottavansa kansainliiton päätöstä Ahvenanmaan kysymyksessä, luultavasti esittääkseen vaatimuksensa saaristoon nähden.

Kapinaa suunniteltu Konstantinopolissa

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., July 23, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

KONSTANTINOPOLI, heinä. 22 p. — Täällä pantiin eilen toimeen joukkovangitsemisia, kun oli päästy selville salaliitosta, joka oli muodostettu tarkoituksella kihoittaa muhamettilaisia kaikkialla nousemaan kapinaan ulkomaisia valtaajajoukkoja vastaan. Yhden salaliiton osallisen henkilön tunnustuksen mukaan liiton toimintaan ovat ottaaneet osaa erään liittolaismaan korkeat viranomaiset ja on se kohdistettu pääasiassa Englantia vastaan.

Väittävät sotilaiden ampuneen aiheetta

GRAHAM, N. C., 21 p. heinä. — Koronerin lautakunta tänään antamassaan päätöksessä syyttää, että kaunthin vankilaa vartiomaan asettetu sotilaita ampuiat aiheettomasti kansanjoukkoon, surmasivat yhden henkilön ja haavottivat kahta viime maanantaina. Lautakunta edelleen julistaa perättömäksi mielisimpien väitteiden, että kansanjoukko pyrki valtaamaan vankilan, raastaakseen sieltä kolme neekerää.

ONKO NUORTEVA KARKOTETTU ENGLANNISTA?

WASHINGTON, heinä. 22 p. — Tähän tulleet viralliset tiedot kertovat, että Santeri Nuorteva on karkotettu Englannista. Hänen kerrotaan olevan jo matkalla Venäjälle.

Hän sanoi olevan välttämätöntä, jos tahdotaan saada aikaan rauha ja ententen sanoi päättäneen estää puolalaisia tuhoamasta Puolaa ja marsimasta Puolan lävitse. Jos bolshevikit marssivat Puolan poikki, niin he olisivat silloin Saksan rajalla ja silloin Saksan miljoonine treenattune miehiineen joutuisi suureen kiusaukseen syöksyä jälleen taisteluun. Sitä tietä Saksaa voisi "halvalla" vapautua täyttämästä sitoumuksiaan. "Minä vain pyydän edustajia harjoittamaan", sanoi pääministeri, "etkö siltä seurauksena olisi, että liittolaiset menettäisivät kalliisti ostetun voiton hedelmät."

Berlinissä olevan Englannin lähettilään pääministeri sanoi matkustaneen Puolaan ja sanoi olevan mahdollista, että kenttämarsalkka Foch menee sinne myöhemmin. Englannin ja koko Euroopan etujen sanoivat vaativan, että Puolaa ei pyyhkäistä pois kartalta. Tahtoen panna koetukselle neuvostohallituksen uskottavuuden, Spaan konferenssi päätti kehottaa Puolaa pyytämään sitä tekemään välirauhan.

PALJON ÄÄNTÄ VÄHÄN VILLOJA DETROITISSA

Seitsemän kommunistia vielä vankina. "Suuri" ase-lyöntö tehty

DETROIT, Mich. (F.P.) — Ainoastaan seitsemän radikaalia niistä useista sadoista, jotka viime tammi-kuulla vangittiin täällä niin suuremmalla häilytyksellä, on enää pidätyksissä Fort Waynein vankilassa. Suuri enemmistö on vapautettu takauksilla, kunnes Washingtonin virasto ratkaisee heidän asiansa, jos on vapautettu siitä syystä, että ei ole voitu hankkia hituistakaan todistuksia mistään laittomasta menettelystä.

Detroitia on kuulutettu yli maiden ja mantujen yhtenä suurimpana punaisten keskuksena. Paikalliset ja ulkopuoliset lehdet levittivät pelottavia uutisia hirmuisista salaliitoista, joita kaupungissa on haudottu. Nyt tietää jokainen näiden juttujen olleen vain joutavaa lorua. Ennustettua vankilakomusta ei tullutkaan ja enemmistö hirvittävästä vankilakomusmiehistä on osautunutkin mitkä mallillisimmaksi lajiksi, joilla ei ollut aavistustakaan niistä suunnattomista vehkeilyistä, joista heitä on syytetty.

Se suuri aselyöntökin, josta aikoinaan niin kauhea numero tehtiin, on nyt hunutun olemattomiksi, kun aseista toimitettiin luettelo. Yksityisillä henkilöillä oli takavarikoitu muutamia vanhoja revolveri-rapoja ilman patruunia, joitakin linkeuttia ja yksi armeijan varastosta ostettu ruostunut pajunetti, jota oli käytetty talouskaluna.

"Salaperäinen" ja "kaunis" punatukkinen nais-kommunistin, joka "tavattiin partaveitsien salakuljetuksessa uhrille," on nyt osottanut oikeusviraston urkkijaksi, joka pelasi osansa tässä melodrammassa. Kalkkien näiden seikkojen takia on nyt paikallisen siirtolaivastoston johtaja tri Prentiss eronnut toimestaan, ilmoittaen syyski sairaloiduuden.

Uniolien hillittämät komitea jatkaa edelleenkin työtään uhrin tilan parantamiseksi ja heidän pelastamiseksi. Ketään kommunistia vastaan ei ole ainakaan toistaiseksi nostettu kannetta mistään laittomuudesta.

Hardingin ja Coxin suhteet työväen laivalaadintaan

COLUMBUS, Ohio, 22 p. heinä. — American Federation of Labor liitto on lähettänyt kaikille maan työväenunioille lausunnan, jossa rinnastetaan vanhojen puolueiden ehdokkaiden, Cox'n ja Hardingin, suhtautumiset työväen laivalaadintaan. Työväelle tehdään tämän kautta tunnetuksi, miten ehdokkaat ovat kulloinkin äänestäneet työväkeä koskevissa esityksissä. Myöhemmin tehdään samanlainen selostus senaattori- ja kongressimiesehdokkaiden historiasta.

Vakava hülenkaivajien lakko Illinoisissa

WASHINGTON, 22 p. heinä. — Hülenkaivajien lakko Illinoisissa on siksi vakava luonteoltaan, että Illinoisin kaivosomistajien yhdistyksen edustaja tri F. C. Honnold on kääntynyt presidentti Wilsonin puoleen pyynnöllä, että tämä ryhtyisi sovitamaan lakkoa. Presidentti on ottanut pyynnön harkitakseen.

NEUVOSTO-VENÄJÄN RAUTATIEET

Trotsky on lähettänyt kaikille Neuvosto-Venäjän rautateille julistuksen, jossa m.m. sanotaan: "Maassamme on 16,000 veturia, joista kesä. 1 p. oli käyttökelvottomia 9,600. Vuoteen 1925 tammik. 1 päivään mennessä ei saa olla käyttökelvottomia enempää kuin 3,200 ja käyttökelvottomia 12,800. Veturien korjaaminen on suuritehtävä 54 kuukauden kuluessa. Jokainen rata saa erikseen tehtävän ja työn tuloksista on esittämiseen annettava tietoja julkisuudessa, niin että koko Venäjä tietäisi, mitkä rautatiepajat, radat ja tehtaat suorittavat kunnollisesti työnsä. Sosialistisen talouden täytyy olla suunnitelmamukaista, sen täytyy perustua tarkkaan tilinpidtoon."